

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Egy évre	6 korona — fillér
Félévre	3 " —
Negyedévre	1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.	
Egyes szám ára 20 fillér.	

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Iskolaköz 3. sz.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyitlatter sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Küzdelem az életért.

Mire megpendül a kasza, sarló, Magyarország gabonatermése már elkelt. Így szokott ez rendszerint lenni. Az elszegényedett föld népe, a sok mindenféle bajjal, nyomorúsággal küzködő földműves, kit az élet gondjai mellett a nagy adócen-zus is keservesen nyom, kénytelen eladni reménybeli termését, amelyet még le sem aratott és csak a jó Isten tudhatja, vajjon le fogja-e aratni. És ez a gazdaközönség romlásának is egyik kardinális oka. A megszorult embert rendszeren be szokták csapni az erre mintegy vadászatot rendező ágensek ezrei, akik a legügyesebb fondorlattal tudják kihasználni a helyzetet, akár emelkedik aratás után a buza ár, akár nem.

Ha valaki a jelen árfolyam mellett adja el termését és aratáskor leszálltak az árak, az átvételnél gyűl meg az eladó gazda baja. Az ágens piszkosnak, hibásnak találja a terményt, hiszen ezer oka van neki a kötekedésre, hogy kényszerítse a gazdát termésének otthagására. Ha nem adja át, deponálni kell, mert nagyobb mennyiséget a piacon aligha értékesíthet. Haza nem viheti, mert ez kétszeres költség, amellyel szüksége van az árára is, aminek egy részét megkapta ugyan, de még van bent belőle valamicske. A de-

positió szintén költséges, s e mellett az a rémkép áll előtte, hogy a jövő szerdára még jobban eshetnek az árak, s akkor ő még busásabban veszi. Pernek sem teheti ki magát, melyet az előleg fejében adott összegért minden órán a nyakába zúdíthat az ágens. Megadja tehát magát és átadja az előre például 8 frton eladott búzát 6-ért vagy azon alul.

Egy másik módja is van a becsapásnak abban az esetben, ha a beszállításkor az árak magasabbak volnának, mint a minőn a gazda eladta. Az ágens különösen a járatlanabbaknál bizonyos fix mennyiségre szokta az eladót megkötöni. Elad például 100 mmt. és azt egy kitűzött határidőre köteles behozni. Az alku megkötésekor gondja van arra is, hogy minél magasabbra srófolja annak a fix mennyiségnek már t. i. a mázsáknak a számát. Ezt könnyen el lehet érni. Hiszen az eladó előlegül pár száz forinttal is többet kap esetleg, már ez maga csiklandoztatja, de meg a gazda reménye rendszerint vérmesebb szokott lenni, mint ahogy a valóság beüti. Elkövetkezik a szállítás ideje. Az ár magasabb pár forinttal, mint eladáskor volt. Ámde a gazdának, aki 100 mázsát adott el, nem termelt csak 60, ezt sem hozhatja mind be, mert vetőmagnak is, kenyérnek is, esélédnek is hagyni kell belőle. Be-

hozza tehát, amennyit lehet. Az ágens átveszi, de nem fizet, követeli a még hátralékos mennyiség beszállítását, vagy az árkülönbözet visszafizetését a gazda részéről. Mikor tisztába hozzák az ügyet, haza megy a becsapott gazda, számítani kezd, arra az eredményre jut, hogy alig öt forintot ment el mázsája, holott alkuvásnál pl. 8 forintok voltak kikötve.

Ez az egyik veszedelme a magyar gazdának. És bármily nagy körültekintéssel jár el az előre eladó, 90 % közülök mindig áldozatul esik, a szegény falusi járatlan földműves pedig derűre-borúra.

A másik nagy veszedelem a börzei spekuláció. Ez alakítja ki az árat és nem a termés mennyisége, vagy az eladó gazdaközönség. Azok a nagyurak mondják meg, hogy ennyit adunk érte, s egy fillérrel se többet. Ha nem tetszik a termelőnek, csinálunk neki konkurrencziát. Nagyon jól tudják ők, hogy a gazda aratás után nemhogy hónapokig, de hetekig sem képes pénz nélkül existálni. Nagyon jól tudják ők, hogy az árat a kereslet alakítja. A kínálat kényszerítve a földet terhelő adóktól és adósságoktól csak hozzájárulhat a megszabott árhoz. Neki nem lehetnek magasabb igényei. Az adósnak akarata nincs, mert szorítják más oldalról és ha fizetni nem

TÁRCZA.

A tiszai halászközt.

Mult év július havában egy kirándulást tettünk a Tiszára. Eddig a Tiszát csak vasúti kocsik ablakából láttuk, vagy pedig Szegeden, lánézra verve, kőgátak közé szorítva, amint herdozza hátán a sötét gabonaszállító hajók sokaságát, melyek mint valami óriási fekete hatyuk némán, mozdulatlanul guggolnak a kikövezett partnál.

Nem ez; ez már civilizált Tisza, az ő lobogós uszó fürdőivel, lélekvesztőivel, megfésült, kitéglázott partjaival. Ez nem kell nekünk, hanem zabolátlan, fésületlen torzonborz alakjában, amint kiinn látható a pusztaszeri határban.

Kocsit fogadtunk s kihajtottunk a mindszenti határba. Sik beláthatatlan róna, sehohal egy fa, csak a mögöttünk elmaradó Hódmező-Vásárhely, mint egy oázis a Saharában sötétlik facsoportjaival a tarlós láthatáron.

A learatott gabona ninesen kévékbe

kötve, nines keresztekbe rakva, hanem mint nálunk a széna, csak kupaczkokba rakják, ezt a kupacot úgy hívják, hogy vontató, és egyszerre emelik fel a szekérre. Ilyesmit évekkkel ezelőtt láttam a Dobruzsában, Romániában. Akkor azt hittem, hogy van ilyen a Tiszamentén is elég.

Jó egy óráig tart, a míg kiérünk a mártélyi pusztához. Ekkor feltűnik a tiszaparti fűzesnek taréja a folyó gátján túl: úgy mint valakinek kalapját látjuk a palánkon át, de még nem tudjuk kiesoda.

Kocsisunk maga sem járt erre soha. Halásznak akartunk a Tiszán, de előbb nem halat, hanem halászt kellett fognunk. Az pedig nem volt sehol. Szűk marokkal fizet most a Tisza s bőven a mező. A munkás ember aratásba jár, amelyből ugyancsak telik neki, mert Vásárhelyt e napokban három forintért sem lehetett kapni napszámot.

A mindszenti Tiszagát cementtel van kivakolva mintegy 5 kilométer hosszúságban. Ott a gyep nem használ, ez nem birta volna elviselni a hullámvérés apró túsúráisait. Hosszas keresés után mintegy új másfélóra

mulva megtaláltuk a halászközt. Termetes, magas emberek erősen megbarnított arccal. Magasra tűzött alsó ruhájuk izmos lábszárakat engedett látni, melyek oly sötétek voltak, mint a csokoládé. Egész nap ben vannak a vízben, a nedvességet mindig a nap szárítja le róluk, nem esoda ha a test színük hasonló a hottentottáéhoz.

A halászközt eleinte bizalmatlanok. A barátságos szóra csak kurta, fagyos feleleteket adnak, és csak akkor engednek fel egy kevéssé, mikor szivart kezdtem közöttük osztogatni.

Aztán előadtuk nekik, hogy mi onnan fölülről, Tótországból való professzorok vagyunk, s óhajtanánk részt venni a tiszai halászatban. — Másutt, pl. Velenczéban a gondolás előzékeny, sőt tolakodó lett volna, de aztán jól megnyúzta az idegent. A tiszai halász nem élelmes, nem facsarja ki az idegent, hanem büszkén félvállról beszél, mintha azt akarná mondani, hogy ha jól viselik magukat, hát az is megeshetik velük, hogy felvisszük a dereglyére. Az alföldi halász ilyen bizalmatlan a kaputos emberekkel szemben,

tud, dobra kerül a termést adó föld. Régóta hangoztatják már a börze megrendszabályozását, az agráriusok fenhargon követelik, de ez talán itéletnapig pusztá óhajítás marad, mert abba a kemény dióba senki sem mer beleharapni. Ki szálljon harcra a pénzkirályokkal!... És ha senki sem száll, napról-napra jobban pusztul a magyar föld, az egykori telkes gazdák vándorbotot vesznek kezökbe és mennek tömegesen jobb hazát keresni. Ez a processus folyik évtizedek óta, ma már százazrek szakadtak el tőlünk és keresik a megélhetési módot odakint Amerikában.

Ezek az ezernyi bajokon kívül egy másik csapás is fenyegeti a magyar gazdát a szocialista izgatók részéről. Nem mondjuk mi, hogy nem kell megadni a munkásnak a bérét, sőt annak vagyunk hívei, hogy meg kell adni tisztességesen, hiszen neki két keze munkája után kell fentartani magát és családját, de a szocialisták követeléseknek határozottan ellenségei vagyunk. És mit látunk most a magyar Alföldön és hazánknak sok más termelő vidékein is?.. Nyíltan és titokban hecczelik a népet, szitják az aratási sztrájkot. A munkabért az eddigiekhez képest 50 %-kal akarják emelni. Különben nem lesz arató. És valljuk be, hogy ez ma még rettenetes fegyver a munkások kezében, mert a magyar gazda koránt sincsen úgy berendezkedve, hogy nélkülök is tudjon boldogulni. Egy esetleges sztrájk kitörése esetén rengeteg kárt kellene szenvednie, mert a túlérett kalász, a szemét nem tartja soká. De ezzel szemben a munkások is legyenek eszement szájhősök izgatására, mert az a többlet, amit az idén kicsikarnának a magyar gazdától, épen a munkásokon fogja jövőre megboszulni

de lehet, hogy az is hozzájárult, hogy kálomisták voltak. Habár ezt a tartózkodást csak a halászoknál láttuk, mert tanyai vagy kálomista gazdánál is akadtunk szivességre bőviben.

— Hogy hívják magát?— kérdém az egyik szálás legény, aki a hosszu hálót vonogatta. Való Dávid a becses nevem.

Ránéztem, vajjon szatirizálni akar-e, de oly nyugodt volt minden arcvonása, hogy azonnal láthattam, hogy csak művelten akarja magát kifejezni. Mindez azonban csak rövid félóráig tartott. Azután, hogy felmelegedtek, s a körtvélyesi csárdából hozattunk bort, a halászok nyelve is megeredt, már amennyire a hallgatag, contemplatív élethez szokott tiszai halász arra képes.

Leülünk a „hajóba”, mely egy dereglye s a halászmester állítása szerint vásárkor 80 embert is szokott benne egyszerre átszállítani a Tiszán. Négy markos legény a partra ugrik és kifeszített kötélén buzza a hajót felfelé, mintegy 2 kilométernyire a kiinduló ponttól. A hajón levő két halász erősen evez a kormányhoz, hogy a vontatott hajó ne sűrölje a partot.

A hajó lassan siklott az áradó zavaros

magát. Arra kényszerítik ezzel a gazdaközönséget, hogy aratógépekkel rendezkedjék be, amelyek gyorsabban és jobban, tehát viszonylag olcsóbban is végzik a munkát. Mi lesz akkor a munkás néppel és családjakkal?.. Meg kell tehát elégedniök a tisztességesen megfizetett munkabérrrel s nem kell végtelenségig felszólalni a követeléseket, mert a tulfeszített hur elpattan, a gazdának ugyancsak próbára tett türelme elvész és kénytelen volna segíteni magán úgy, a hogy tud, jóllehet ezt a munkásosztály nyomorba taszításának árán tudná elérni.

Kivánatos, hogy úgy a papok, mint a tanítók és a világi hatóságok is világosítsák fel arról a veszedelemről a félrevezetett munkásokat, mely éppen őket fenyegeti abban az esetben, ha követelőzéseikkel a lehetetlenség terére lépnek a különben is minden oldalról szorongatott és sok nyomorúsággal küzdő magyar gazdával szemben. Isten megadja a munkára az áldást, de azt az emberi önzés és kapzsiság átokká változtathatják.

Városi közgyűlés.

Városunk törvényhatósági bizottsága *Kristóffy József* főispán elnöklése mellett tegnapi tartotta meg június havi közgyűlését. A közgyűlés tárgysorozatába kevés ügy volt felvéve. A bizottsági tagok közül alig negyvenen jelentek meg a gyűlésen. E csekély érdeklődésnek bizonyára a szintelen tárgysorozat s a nagy munkaidő lehetett az oka.

A hitelesítő küldöttség megválasztása után a polgármesteri jelentés a múlt hónap nevezetesebb ügyeiről számolt be a közgyűlésnek. A polgármester tevékenységét a közelmúltban két fontos ügy megvalósítására irányította. És pedig egy ipari szakiskola felállítására, s a mostani közrendészeti szolgálatnak állami csendőrséggel való kieseré-

lésére. Ez utóbbi ügyre vonatkozólag a tanács kész javaslatot is terjesztett a közgyűlés elé, melyet az elfogadott. Az ipari szakiskola felállítására is meg fog valósulni, annyival inkább, mert a kereskedelmi miniszter ezen ügyet jóakaratu támogatásban részesíti. Végül javaslatba hozta a polgármester, hogy *Nyíry Sándort* valóságos belső titkos tanácsosá történt kinevezése alkalmából a közgyűlés üdvözlője. Ugyancsak javasolta, hogy *Békéssy Géza* árvaszéki ülnök iránt 35 évi példás buzgósággal teljesített közszolgálati jubileuma alkalmából a közgyűlés elismerésének jegyzőkönyvben adjon kifejezést.

A polgármesteri jelentéshez *Kelemen* bizottsági tagnak voltak észrevételei. Ellenzi az ipari szakiskola felállítását. Majd ha az ügy szönyegre kerül, adatokkal fogja kimutatni, hogy ez az iskola nem fog annyi hasznot hozni, mint a mennyi áldozatába fog az a városnak kerülni. E helyett jobbnak látná, ha egy vasuti üzletvezetőség megszerzésére indítaná a mozgalmat. Felszólalásában olyan hangokat használt *Kelemen*, melyek *Keresztészeghy* bizottsági tagot felszólalásra indították, aki azzal kezdte beszédét, hogy a közgyűlés termékből zárják ki a politikát s a város érdekében felmerülő ügyeket mint eddig is tárgyilagosan s ne politikai szemüvegen nézve beszéljék, vitassák meg a közgyűlési teremben.

Ezek után a polgármesteri jelentést az abban foglalt javaslatokkal együtt elfogadta a közgyűlés.

A csendőrségi szolgálat bevezetése céljából közelebb *Kosztka Pál* csendőrezredes jelenlétében tárgyalások voltak a város és a belügyi kormány között. A tárgyalások megállapodásait javaslat alakjában terjesztették a közgyűlés elé. A javaslat értelmében ki-mondotta a közgyűlés, hogy a mostani rendőrségi intézményt állami csendőrséggel kicseréli; két őrmester 3 őrszel együtt 28 csendőrt alkalmaz a város bel- és külterületén; a Rákóczy-utczán a mostani tűzoltó laktanyán megfelelő laktanyát építtet, úgy, hogy abban a szatmári járás csendőrgénysége is elhelyezhető legyen; a szükséges konyhakertről gondoskodik; a most

Tisza hátán. Kíváncsian lestem, hogy mit fognak csinálni azzal a rengeteg hálóval? Hossza 200 méter, szélessége 12 méter, tehát területe 2400 □méter. Ezzel befogják az egész Tiszát. A háló egész hosszában az egyik szélén ólom nehezékek vannak, melyek következtében ez a széle lesüpped a fenékre, a másik ellenkező szélére pedig parafa kockák vannak erősítve s ezek lehetővé teszik, hogy ez a széle meg uszik a felszínen. S így a folyót 200 méternyi szélességben úgy elzárja, mint egy zsillippel; csak a vizet bocsátja keresztül, de a halat nem.

A hálónak a partoknál levő két függőleges szélét most az egyik part felé vonják, úgy hogy a háló, mely eddig keresztbe állott a folyón, most valóságos kört ír le, mely mindig összecsúsz és a partra kivonatlik.

A háló kivetése mintegy 15 percig, bevonása pedig több mint félóráig tart. Tisztogatásával meg a dereglye újból való felhasználásával rámegegy összesen jó másfél óra, s amit ezen idő alatt hat ember fárasztó munka közben fogott, nem ért többet a helyszínén két koronánál. Mindössze 10—12 darab volt benne fél kilóstól másfél kilóig.

Egy német író (*Wernhelm*) az írta egykor a Tiszáról, hogy két harmada hal. Mióta gőzhajók járnak rajta, „megromlott” azóta a folyó. A döglött Tiszában azonban több van.

Ezen kevésbbé esztetikus kifejezéssel azt jelzi a halász, amit a vidékünkbeli ember a holt Vággal; t. i. a folyónak olyan ágát, mely csak áradáskor telik meg „élő” vízzel.

A halakról nagy ügyességgel levakarják a pikkelyeket és a parton egy bográcsba dobják. A bogrács fenekén nem volt több mint három ujjnyi víz, s a belévetett haldarabok mégis láttatlanul tűntek el benne, olyan zavaros volt. Ilyen a Tisza vize áradáskor.

— Bácsi, az már halászlé, nem is kell oda paprika — mondám, midőn a zavarosból merített.

Időközben nyitrai utitársam egy szákkal (kézi hálóval) minden áron segíteni akart a fogyatékos halfogáson és vagy huszszor bevetette a Tisza közepén a zsákot a saját tudós kezeivel és váltik erősítette, hogy fog valamit. A vásárhelyi káplán, ki elkísért bennünket, nagy önfeláldozásra mutató készséggel kijelentette, hogy elevenen megeszi mindazt, a mit dr. Dudek fog. Hiába reménykedtem kárörvendőleg, hogy mint fogja enni

szolgáló rendőrök közül az arra megfelelőket az állam által átvéteti, egynehányat közülök detektív szolgálatra alkalmaz, a többieket nyugdíjazza és elbocsátja.

A fentartási összegnek, a 47656-54 K-nek 60%-át az államnak felajánlja, de az első felszerelési költség (12810 K) elengedését kéri. A csendőrség által lakott lakatánya bérét 10.000 koronában biztosítja.

A közkórházi bizottság által a közpénztárból felvett 6000 K költséggel s 5000 korona hátralék visszafizetésére két évi időhaladékot engedélyeztek.

A hegyi gyógyszerár épületét 7500 korona költséggel kibővítették. A gyógytár bérlője a bekerülési összeg 5 %-át a városnak megtéríti.

Az erdei termékek értékesítése tárgyában hozott régebbi határozatot továbbra is megtartják. Az árvaszéknél egy állandó díjnak alkalmazását engedélyezte a közgyűlés.

E határozta végül a közgyűlés, hogy Rákóczy Ferencz hamvainak Budapestre leendő szállítása végett felir az országgyűléshez.

H I R E K.

Szent emlékü Hám János püspök boldoggá avatásának ügye ismét egy nevezetes lépéssel haladt előre. A második pör, processus de non culu a napokban nyert befejezést. A kihallgatott tanúk ez uton értesítettnek, hogy az ügyiratok publicatioja megtörtént s így a titoktartás kötelezettsége alól a tanúk feloldoztatnak. Az ügyiratok másolati példánya, mely most van munka alatt, a bécsi pápai nuncius útján Rómába a sz. szertartások congregatiojához fog küldetni.

A bíróság köréből. Ő felsége a király *Arnold* Sándor beregszászi kir. törvényszéki elnököt a kassai kir. ítélőtáblához tanács elnöknek, helyére beregszászi kir. törvényszéki elnöknek pedig *Szép Géza* máramaroszigeti kir. ügyészt nevezte ki.

Gyászhir. Fekete zászló leng a kir. törvényszék palotáján, hirdelvén, hogy a bíróságnak gyásza van. *Zsiga* Miklós kir.

ügyész költözött el az élők sorából hosszabb betegeskedés után. Haláláról a mélyen sujtott család a köv. gyászjelentést boesátotta ki: *Dorner Gyuláné, Zsiga Margit* a szív legmélyebb fájdalommal tudatja, hogy forrón szeretett édes apja, illetve após, nagyapa, testvér és rokon velétei *Zsiga Miklós* királyi ügyész, köz- és váltó-ügyvéd, f. hó 14-én hajnali 5 órakor, életének 59 ik évében jobblétre szenderült. A megboldogultnak földi maradványai f. hó 16-án d. u. 4 órakor fognak az Eötvös-utca 24. sz. a. gyászházból a r. kath. vallás szertartása szerint a hidontuli sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise áldozat f. hó 17-én d. e. fél 8 órakor fog a helybeli apácza-zárda templomban az Urnak bemutatni. Szatmár-Németi, 1904. június hó 14-én. Áldott legyen emléke! Veléti Dr. *Zsiga Mór* orvos mint testvér, *Dorner Gyula* kir. főmérnök, veje. *Dorner Zoltán* unokája, *Sántha* földbir tokos, *Abonyi* Emil miniszteri tanácsos unoka testvérei.

Harminczöt év után. *Békéssy Géza* városi árvaszéki ülnök most töltötte be a közpályán eltöltött működésének 35 ik évét. Pályáját ügyszeretet, tevékenység, tiszta kéz és lelkiismeretes pontosság jellemzik. Az árvák és elhagyatottak ügye alig lehetne jobb kezekbe letéve. Ezért adóznak neki elismeréssel hivatali főnökei, ezért hajol meg előtte tisztelettel a tisztviselői kar, ezért részesül közbecsülésben a nagyközönség részéről. Azt lehet mondani, hogy városunk társadalmának egyik legnépszerűbb alakja. Neki csak jóbarátai vannak, ellenségei és irigyei nincsenek. Ez pedig nagyon nagy szó a mai világban, mikor gombamódra teremnek az ellenlábasok, sokszor nem is sejtji az ember miért. *Békéssy Géza* aranyos jó szíve, ritka nemes egyénisége lekötelez mindenkit, még azokat is, akik sokszor a kákán is göböt szoktak keresni. Szóval ő ebben a tekintetben olyan kivételes tulajdonságokkal van megáldva, aminőkkel százazrek közül is alig egy-kettő rendelkezhetik. Hivatalos működését a városnál 1868 ban kezdette meg, midőn a közgyűlés ügyésznek választotta meg, a következő évben városi aljegyző lett, 1878 ban közfelkiáltással köz-

igazgatási tanácsosnak választották, 1886 ban árvaszéki ülnök lett s ezen időtől fogva ebben az állásban működik, nagy hasznára a közügynek és embertársainak. Testi és lelki erejének teljes birtokában épen oly ügyszeretettel munkál, mint harminczöt évvel ezelőtt. Isten áldását kívánjuk reá, hogy szép tulajdonait még sokáig értékesíthesse városunk szolgálatában. Tegnapelőt este a tisztviselő kar a Társaskörben bankettet rendezett az ünnepelt tiszteletére.

Dékánválasztás. A debreczeni jogakadémia tanácsa a jövő tanévre dr. *Jászi* Ferencz nagykarolyi orvos fiát, dr. *Jászy* Viktor jogakadémiai tanárt, a közigazgatási jog és statisztika tanárát választotta meg. Az új dékán városunkban kezdette meg pályafutását, hol *Bakó* Lajos ügyvéd irodájában volt patvarista.

Kettős esküvő. *Heley* Ábrahám nagykarolyvárosi főjegyző családjában kettős nász köttetett a múlt héten. Két leányt vittek el egyszerre a családtól. Az egyiknek, *Margit* nak *Hermann* Venczel állami végrehajtó, deési lakos, a másiknak, *Vilmán* nak *Likker* Ödön borgóprundi állami iskolai tanító esküdtött örök hűséget. Esküvő után az örömszülők házában fényes lakoma volt, hol az új párokra számos felköszöntő hangzott el.

Váltóság egy szerkesztőségben. *Komáromy* Zoltán dr., helybeli ügyvéd mint társszerkesztő belépett a Szamos szerkesztőségébe, honnan *Balassa* Sándor, a Szatmári Hírlap volt munkatársa, később szerkesztője, kivált.

Gyászhir. Részvétellel vettük a köv. gyászjelentést: *Richter* Antal mint az elhunyt férje, *Richter* Margit férjzett Kny Ernőné, *Richter* Ernő és *Richter* Emilia mint gyermekei, Kny Ernő mint veje, özv. *Mertz* Ferdinándné, szül. *Germany* Katalin mint anyja, *Mertz* Nándor, János, József István és Károly mint testvérei úgy a maguk, valamint az összes rokonok nevében is, mélyen szomorodott szívvel tudatják, hogy szeretett jó neje, illetve édesanyjuk, anyósa, testvérök és rokonuk *Richter Antalné* szül. *Mertz Ernesztin* folyó hó 11-én éjjeli 1/2 12 órakor, életének 43-ik, boldog házasságának 23-ik évében, rövid szenvedés után az Ur-

kísérőnk nyersen a halat; nem fogott az bizony egy tiszai férget sem.

A halászok az alatt ebédfőzéshez fogtak. Egy háromágu „szolgafára” felfüggesztik a bográcsot a tiszaparti nádas között egy tisztáson, a keesege halat meg fanyársra huzák s a nyársot beleszurják a tűz körül, mint nálunk a kukoricza kalászt, s közbe közbe pirított szalonnával megesurgatják. Azalatt fiatal vásárhelyi barátunkkal beleülünk a fiakerbe és megyünk keresni eserdát a széles nagy világba. Sehol egy ház, vagy tanya nem látható. Fának, bokornak nyoma sem látható, csak itt-ott egy hajszálvékonyaságú kurgém meredez a délibában vagy messze a láthatár legszélén mint egy óriási lud magasra kimeresztett nyakkal, feltűnik karesu tornyával egy falusi templom.

Vagy egy óra mulva a gátnak tulsó oldalán felbukkan a csárda. Fiatal, meztelábos asszony fogad bennünket és szaporán kiszolgálhatja a kívánt bort. A csárda téglával van kikövezve, falain tarka, színes müncheni kocmaképek láthatók. Potrohos bajor Bürger sört iszik a körtvélyesi csárda képein. Ezt is megütötte a civilizáció szele! Éppen téstakészítéssel foglalkozott a me-

nyecske, s ha az a szép zengzetes kifejezetlenül alföldi szó nem peregne ajkairól, nem is tudnám hogy Csongrád megyében vagyok. De amint lassan húzi (húzza) a nyulós téstát sodri (sodorja) a szélét és csinálni a rétotst mögfelejtöközöm a tarka némotról a falon és még most is csöng a fülömbön a tiszamonti tájszó bűvös harmóniája.

Ezalatt nyitrai társam ott maradt filozofálni a susogó nádas közepében a halászokkal s mire visszatértünk a karcos vörhenyes borral, addig izletes párolgó halászlé várt bennünket, az Isten szabad ege alatt szürke fűzekkel, évszázados csonka törzsekkel diszitett tiszamenti nagy refectoriumban. A halászléhez meritett víz olyan zavaros volt, mint a reggeli kávé, de mikor elkészült vele a halászlé, olyan izletes volt, hogy a szegedi valóságos löre csak hozzá képest. A karcos homoki bortól megeredt a halászok nyelve, s még köszöntőt is mondott ránk, aki közöttük volt az atyamester.

A budapesti vagy szegedi vendéglőkben praeparált halászlé úgy viszonylik az igazihoz, mint az indiai bambuszvadonban leselkedő tigris, azon társához, melyet a cirkusban, vagy állatseregletekben valóságos

puhlikutyává idomítottak. Apportiroz, abroncsot ugrik, figurát áll, szóval minden mást csinál, csak ami természetének megfelelő, nem szakgatja szét a szeliditőt. — Azt kétszer is kell említenem, hogy *paprikás* volt, mert a halászlé élvezete kettőnknek összesen 35 koronába került.

Délután egy csónakon kirándulunk a tulsó, pusztaszeri partra. Temérdek kúszó szeder burjánzik a szüzi, soha senki által nem járt talajon. Moesarak, ingoványok, pislognak ránk a sűrű szederbozótól, melynek taraja gazdagon el van lepve savanykás gyümölcseslgy, hogy rövid idő alatt mindhárman egy óriás szeder-bokrétával tartunk visszafelé.

A Tiszának nyugati partja meredek, szakadozó, néhol házmagasságú részlet már elvált a parttól és csak egy kis pihenőt tart, mielőtt egészen eltűnnék a habokban. A vásárhelyi part lapos, és napról-napra növekszik, míg a tulpartból ugyanannyit kivág és megeszik a folyó. A tudósok azt mondják, hogy a Tisza egyre közelebb lép a Dunához, és egykor a mai Pestmegye határán is egyesülni fog vele. Igaz, igaz, csak hogy sok víz folyik le addig a Tiszán. X.

ban esendően elhunyt. A megboldogult földi maradványai folyó hó 13-án délután 1/2 4 órakor fognak a Mária-utczai klinika halottasházában, a rón. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a Kerepesi ut melletti temetőben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent miseáldozat az elhunyt lelki üdvéért folyó hó 14-én délelőtt 9 órakor fog az Erzsébetvárosi plébániatemplomban a Mindenhatóknak bemutatni. Budapest, 1904. évi június hó 12-én. Béke poraira.

Tudori vizsgálat. Horváth Gyula és Merker Márton tanárjelöltek, a helybeli kir. kath. főgimnáziumnak volt jeles növendékei a mult esütörtökön tették le a budapesti tudomány egyetemen a tudori szigorlatot. Mindkettőnek kitüntetéssel „Summa cum laude” sikerült. Szaktárgyaik a latin és görög.

Zászlószentelés Nagykárolyban. A mult vasárnap volt a pár évvel ezelőtt alakult, a máris szép tevékenységet kifejtő nagykárolyi Oltáregyesület gyönyörű kivitelű zászlójának felszentelési ünnepélye. Reggel fél 9 órakor a koszorus leányok a grófi kastélyba vonultak, s kíséretükben csakhamar megjelent gróf Károlyi Istvánné, a zászlóanya s kezdetét vette a szertartás. Először szent mise volt, melyet Pemp Antal prépost-kanonok fényes segédlettel végzett, közben Varjas Endre olt. egy. igazgató gyönyörű alkalmi beszédet mondott, mely rendkívüli lélekemelő hatással volt az egész közönségre. Az ünnepség fényét emelték a kórusról elhangzott szébbnél-szebb énekek. Szent mise után Pemp kanonok megszentelte a zászlót, s a zászló jelentőségét méltatva összetartó munkálkodásra serkentette a katolikus közönséget. Varjas Endre a püspök ur Ónagyméltósága, gróf Károlyi Istvánné zászlóanya és Pemp Antal prépost-kanonoknak az egyesület czéljai körül szerzett érdemeiket ecséltelte. Ezután a szegbeverések következtek. Az első szegot püspök ur ónagyméltósága nevében Pemp Antal prépost-kanonok verte be, majd gróf Károlyi Istvánné a maga és férje nevében, utána gróf Károlyi György, Pemp Antal kanonok és még számosan. Este 8 órakor a Polgári kaszinóban fényes estély volt igen kellemes és változatosan összeállított műsorral.

Gyászhir. A vármegye jegyzői karának nosztorja, az öreg Henye Gergely erdőszádai körjegyző halt meg a mult héten életének 71-ik, boldog házasságának 48-ik évében. Majdnem egy félszázadot töltött a rögös jegyzői pályán, népének igazi atyja, lelkiismeretes tanácsadója volt. Az egész község meggyászolta elhunytát, a lakosok apraja-nagyja könnyes szemekkel állotta körül gyászos ravatalát. — Mátyás Frigyes m. kir. államvasuti ellenőr, ki városunkban huzamosabb időn keresztül működött és minden ismerőse körében igen kedvelt egyéniség volt, Debreczenben elhalt. A boldogult Zahoránszky István alapítványi pénztári tisztviselőnek sógora.

Bucusz Szatmáron. Jézus sz. szive bucsúja, valamint más években, úgy az idén is igen épületes volt. Messze vidékekről, de a helybeliek is, már pénteken és szombaton jun. 10—11-én jöttek a jámbor hívek és kora reggeltől késő estig ostromolták a gyóntatószékeket. Körülbelül 1500-an csak a kis Kálvárián járultak az Ur asztalához. A fénypontot képezte az ünnepélyes sz. mise és a körmenet, melyet Hehelein Károly pápai-praelátus és apát-kanonok végzett. A sz. beszéd alatt, melyben P. Kerling János lelkes szavakkal ecséltelte Jézus szive szeretetét a sz. áldozásban, a nagy tér egészen megtelt. Isten tudja, hány lélek találta e napokban ott a diszes Kálvárián a rég nem érzett lelki nyugalmat, hány szenvedő emberi szív tért Jézus sz.

szívétől megerősítve vissza otthonába. Nem egy szemben látszott a könyesepp, mikor a szónok sz. beszédét befejezve mondta: „Mit hoz nektek a jövő, nem tudom, de azt tudom, hogy Jézus sz. szivéhez hiába nem jöttetek.” Mindenki szívéből és ajkáról felhangzott az a forró kívánság: vajha nemsokára új nagy tempjom épülne Szatmáron Jézus sz. Szive tiszteletére! Erre a gyűjtés már meg is kezdődött.

A gör. kath. plébániát átadták A mult hét utolsó napjain adta át Papp Lajos gör. kath. lelkész a plébániát Tankóczy Gyula főkapitány jelenlétében a szamosújvári püspöki szentszék által kiküldött espereseknek, Papp Gergelynek és Papp Ambrusnak. A kiküldöttek szép rendben találtak mindent. Vasárnap az istentiszteletet a helyettesítéssel megbízott Anderkó László udvari gör. kath. lelkész végezte.

Tízéves találkozó. A szatmárnémeti ev. ref. főgimn.-ban 1893/4 isk. évben érettségizett ifjak 1904. július hó 3. án tartják meg tíz éves találkozójukat Szatmáron. Mint már levélben, úgy ezuttal is kérik volt iskolatársaikat a pontos megjelenésre Dr. Glatz József, dr. Nagy Elek és Szabó Gábor.

Tábori mise volt f. hó 12-én a helybeli honvédlaktanya udvarán, utána a m. kir. honvédség ujoncainak fölesketése, kiket magyar és román nyelvű alkalmi szentbeszédekkel készítettek elő a lélekemelő ünnepségre.

Erettségi vizsgálatok. A kir. kath. főgimnáziumban e hó 9. 10. 11-én folytak le az erettség vizsgálatok Frankl István ujvidéki kir. kath. főgimn. nyug. igazgató elnöksége alatt. A VIII. osztály 34 növendéke közül egy már az írásbeli erettség vizsgálaton megbukott, így a szóbelire 33 növendék lett bocsátva. Ezek közül érettnak nyilvánítottak jóképesítéssel 13, egyszerűen érett 16, egy tárgyból elbukott 3, véglegesen egy. Jól érettek: Berghoffer László, Cserveny István, Fabián Lajos, Fischer Mór, Fichs Ármán, Hirschberg Ernő, Klein Salamon, Markovics Aladár, Maxim Jenő, Miksa Rezső, Orbán Péter, Papolezy Loránd, Szálka Valér. Egyszerűen: Antal József, Ádám István, Ágoston Béla, Bakkay Gyula, Bretán László, Bukovinczky János, Gyöngy Béla, Kaufmann Jenő, Komáromy Ödön, László Mihály, Lutomszky Jenő, Navora Kálmán, Pap Valér, Szórány János, Thury Lajos, Toperczer Kálmán.

A papnövendékek felvétele egyházmegyénkben július 2-án fog megtartani. Jelentkezhetnek olyan ifjak, kik az erettség vizsgálatot jó sikerrel tették le. Akik fel akarják magukat vétetni, a konkurzust megelőző napon délután bizonyítványukkal és keresztlevelükkel ellátva jelentkezzenek a püspöki irodában.

Muzeum-megnyitás. Nagybányán városi muzeumot létesítettek. Ünnepélyes megnyitása a jövő vasárnap, e hó 19-én lesz. Ez alkalomból a nagybányai muzeum egyesület délelőtt 11 órakor diszközgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata: Elnöki megnyitó, tartja dr. Schönherr Gyula, a nagybányai városi muzeum története, irta és felolvassa Lakatos Ottó ügyvivő alelnök, Gellért Endre polgármester beszéde. A muzeumot a meghívott közönség a meghívó előmutatása mellett a megnyitás napján délelőtt 9—11 óráig tekintheti meg. A hivatalos megnyitáson, mely a közgyűlés után megy végbe, a hely szűke miatt csak az egyesület vendégei, tiszteletbeli és alapító tagjai, a választmányi tagok és a városi tanács tagjai vehetnek részt, kik e czélből külön belépti jeggyel lesznek ellátva. A nagy közönség a muzeumot a megnyitást követő három napon, június hó 20., 21. és 22. napjain délelőtt 9—12 óráig díjtalanul tekintheti meg.

Uj rk. templom. A-Hraboniczán (Bereg megye) a rk. hívek már évekkal ezelőtt elhatározták, hogy egy kis templomot fognak építeni. Évről-évre adakoztak erre a nemes czélra és lassacskán összegyűjtötték maguk közt 1800 koronát. Most szép tervük megvalósulását a püspök ur Ó nagyméltósága segítette elő, ki az építendő templomra 1000 koronát adományozott. Így a szükséges összeg már együtt van s a közel jövőben meg is kezdik az építést.

Iskolai játéktér. Az állandó iskola játéktér ügye végre megoldást nyert. A városi hatóság az ugynevezett luczernásból átengedett e czélra körülbelül 12000 négyzetméter területet, azt ellátta kerítéssel és a szükséges felszerelésekkel. Már teljesen készen áll s szeptemberben át megy a két főgimnáziumi ifjuság használatába.

Rajzkiállítás rendez Ócsvár Rezső rajztanár a kir. kath. főgimn. rajztermében az iskolai év folyamán készült rajzokból. A kiállítás nyitva van d. e. 9—12-ig d. u. 2—5-ig. A legjobban sikerült rajzok díjaztatnak. Látható június hó 19-ig bezárólag.

Önképzőköri diszgyűlés. Az ev. ref. főgimnázium önképzőkörének évzáró diszgyűlése e hó 11-én d. e. 11 órakor volt az intézet tornacsarnokában. Az ifjusági énekar éneke után Likay L. VIII. o. t. tartotta meg titkári jelentését, majd Gönczi Béla VIII. o. t. keltett hatást Tompa „Három a daru” cz. költeménye elszavalásával. A most következő énekszám után Kiss Endre VIII. o. t. önképzőköri alelnök bucsuzott el a VIII. osztályt végzett növendékek nevében az intézettől. Mint az önképzőkör kiváló tagjai jutalmakat nyertek: Kiss Endre VIII. o. t. 20 koronás aranyat, Bartha József VIII. o. t. 12 koronát, Csüry Bálint VII. o. t. és Likay László VIII. o. t. 10—10 koronát, Gönczy Béla VIII. o. t. és Hajdu Árpád VII. o. t. 5—5 koronát és Nyárády László VIII. o. t. egy diszes könyvet.

Tornaverseny. Szép és előkelő közönség gyűlt össze vasárnap délután a kir. kath. főgimnáziumi ifjuság tornaversenyére, s egész gyönyörrel szemlélte az ügyesebbnél ügyesebb mutatványokat, lelkesen tapsolta meg egyes ifjak bravouros tetteit. Különösen a katonaság mutatott rendkívül nagy érdeklődést, tömegesen vonultak fel a tisztek úgy a cs. és kir. hadseregétől, mint a honvédségtől. Jelen volt Brabecz alezredes is. Verseny alatt a hadparancsnokság szíveségéből a honvédenekar játszott. A versenyző ifjuság egészen neki volt hevülve s olyan szép eredményt mutatott fel, ami valóban ritkítja párját. Hosszuságban 55, magasságban ruddal 3 métert is ugrottak. A többi mutatványok is pompásul sikerültek, valóban élvezet volt nézni az ifjak produkcióit. Hármán lettek pénzjutalomban részesítve, 57 elismerő oklevelet nyert. Erdélyi Imre tornatanár büszke lehet a szép eredményre, méltán megérdemli a szakszerű vezetésért az elismerést. — Az ev. ref. főgimnáziumban szombaton délután volt a tornaverseny, hol szintén nagy közönség foglalt helyet a tágas udvaron. Regéczy Sándor vezetése alatt folyt le a verseny, melynek minden pontja rendkívül nagy érdeklődést keltett. A csapatgyakorlatok, melyek kiváló ügyességet igényelnek, valóságos katonai fegyelemszerűséggel lettek bemutatva. Több tanuló részesült pénzjutalomban. Regéczy fiai most is rávallottak mesterükre.

Nagy tűz. A mult héten nagy tűzvész dühöngött Potheringen. Az uradalmi sörgyár

főzőházának kéménye gyuladt ki, melyől lángot fogott a faszindelyes tető. A nagy szél hevesen élesztette a tüzet, s pár perc alatt a gyár többi bádogtetőzete alatt levő faanyag, a sörcsarnok összes épületei, Tauer sörgyári felügyelő lakása s a falunak Munkács felé néző részén balról 3, jobbról két lakóház borult lángba. Taueréknek odaégett összes ruhaneműjük, a butor nagy része, melyeket biztosnak vélt helyre, a bolthajtással fedett konyhába hordtak be. De ide is behullott az üszök, valószínűleg a padláson átbocsátott villamos vezeték nyílásán. A sörgyárban a felszerelésben és gépekben is tetemes kár esett, az üzemet bizonytalan időre be kellett szüntetni. — Neviczke üngyegyei községben is nagy tüzvész pusztított a múlt héten, mikor is 18 lakóház, számos melléképület, 3 tehén és 14 sertés esett a lángok martalékául.

Legényegyleti bál. Említést tettünk mára a legényegylet táncmulatságáról, melyet e hónap folyamán rendez, most a kibocsátott meghívót a köv. adjuk: A szatmári kath. legényegylet 1904. június 26-án, vasárnap saját kerti helyiségében (Verbőczy-uca 8. sz.) az egyleti helyiség folyósója beüvegezésének céljára zártkörű táncmulatságot rendez, melyre az egyesület minden igaz barátját s az érdeklődő közönséget meghívja. Belépő díj személyenként 1 korona. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetéseket a jó tüköny cél érdekében köszönettel fogad és hírlapilag nyugtázz a szatmári kath. legényegylet. A táncmulatság kedvezőtlen időjárás esetén is megtartatik.

A kisdedővők vizsgálata a zárdában fényesen sikerült tegnap. Délelőtt a leánykák, délután a fiúk mutatták be ügyességüket, szorgalmuk szép eredményét. A boldog szülők s az ártatlan gyermekek barátai nagy számmal jelentek meg mindkét vizsgálaton s az óvónéniknek, különösen tiszt. Sarolta nővérnek hálás szívvel, igaz elismeréssel adóztak. — A kisdedővőkben július hónap folyamán is szorgalmi idő van s csak augusztusban lesz vakáció.

A finom estély. Junius 11-én este tartotta az „Ezres” a városi kioszkban „finom estélyét”, melynek anyagi és erkölcsi sikere egyaránt nagy volt, minthogy a műsor élvezetes, pompás számaiban nagyszámu s intelligens közönség gyönyörködött. Egy kis inczi-dens — a villanylámpa elalvása — miatt csak 3/4 9 órakor vette kezdetét a műsor, melynek első számában Fogarassy Annuska, mint Prologus rendkívül fess és bájos jelenség volt s szavaltatát igen ügyesen adta elő. A műsor piéce de résistance-ja a „vig szánkázás” című nagyszabású szinfónia volt, melyben a zeneiskola növendékei valóban kiválóat produkáltak. A közönség nagy gyönyörűséget talált a legkülönbözőbb hangszerek legszebb összjátékában s a frenetikus tapsviharra meg kellett ismételní a nagyhatású számot, melynek sikerében Benkő Miksa szakavatott vezetésének nagy része van. Szentiványi Sándor kupléi és vig monológja nagy tetszésre találtak a közönség körében s óriási tapsvihár kísérte azt a szép vonósnégyest, melyet dr. Tanódy Márton s a három Fűrédí-estvér adtak elő valódi művészettel. Az utolsó szám egy nagyon szellemes humoros jelenet, melynek előadásában Benkő Miksa, Szentiványi Sándor és Müller Ferencz vettek részt, élénk derűtségre, sokszor homéri kaczajra készítette a közönséget s méltó befejezése volt a ritkaság műsornak. Nagy elismeréssel kell megemlékeznünk dr. Fodor Gyula tanárról, mert a műsor irodalmi részének csaknem minden pontja az ő jeles tollát dicséri. Műsor után táncz volt, a mely szintén kitűnően sikerült.

Érdekes főtárgyalás. Most folyik a kir. törvényszék, büntető bírósága előtt a bűnügyi főtárgyalás Biki Sándor volt nagyari körjegyző és társai bűnügyében, kiket a kir. ügyészség sikkasztással vádol. Nyol-

czan vannak a vádlottak, kik közül 7 körjegyző, egy gyógyszerész. Több mint száz tanu van beidezve, így ítélethirdetésre csak a jövő hét folyamán kerülhet sor. Targyalási elnök Papp Endre törvényszéki bíró, szavazó bírák dr. Fekesházi Gyula és dr. Horváth Gyula és dr. Horváth Benő, pótbíró Farlas Gerő, a vádlottaságot dr. Némethy József kir. alügyész képviseli.

Ő fog predikálni. A múlt vasárnap egy szegény kőmives domlott meg, akit már régibb idő óta gyöngé elmejűnek ismernek. Könyvekkel a hóna alatt megjelent a németi ref. templom előtt s beüzent Pótor Dániel ref. lelkésznek, hogy ne jöjjenek a templomba, mert a kántor nem tud énekelni, a káplánok nem tudnak predikálni, ilyen szomorú viszonyok közt azt látja, hogy az Isten őt választotta ki az igaz szó hirdetőjének. Az ügyet jelentették a rendőrségnek, a szerencsétlen kőmives nemsokára a főkapitány elé került, ki megfigyelés végett a közkórházba szállította be. Ugyancsak vasárnap történt, hogy a Jézus szent szíve ájtatosságra besereglett vidékiek közül egy asszony örült meg, kit szintén a rendőrség vett pártfogása alá.

A bírót verték meg. Tamásváralján a télen ifj. Lukács József és öccse Bálint iszogattak az egyik kocsmában. Mint legtöbb esetben, nekik is elvette az eszöket az ideggyilkoló pálnka. Belekötöttek az ott levő többi legénybe, s mindenáron verekedést akartak rendezni. Varga István bírónak gyorsan hírelt adták az ügyet, ki meg is jelent, hogy rendet csináljon. A két Lukács fiu elverte a port a bíró ur hátán és ki is dobták a kocsmából. Hatóság elleni erőszak büntetésében találta most őket bűnösöknek a kir. törvényszék és 8—8 havi börtönnel figyelmezteti őket, hogy a falu bíróját bántani nem szabad. A kir. ügyész megnyugodott, a vádlottak azonban fellebbeztek, mert mint mondják, mégis csak sok az a nyolczszor 30 nap, hiszen ők mindössze csak egyet-kettőt hegedültek a bíró hátán.

Elveszett váltó. Egy drb. 1200 koronáról szóló váltó elveszett. Elfogadó rajta Madarassy Jenő, kibocsátó Madarassy Sándor, forgató Madarassy Lenke. Körözi a városi főkapitány.

Tolvaj jóbarát. Pink Béla és Nagy József peksegédek szoros baráti viszonyban éltek

egymással. Nem is zavarta közöttük az egytér-ést semmi, míg egyszer Pinknek mulató kedve kerekedett s mivel pénze nem volt, rávetette szemét barátjának ezüst órájára és arany gyűrűire. A gondolatot csakhamar tett követte, s midőn egy éjjel Nagy József legszebb álmait aludta, ezimborája összeszedte az órát és a négy arany gyűrűt s azokat egy lebuiban menten elitta. A kir. törvényszék két havi fogházzal sújtotta a tolvaj ezimborát.

Teljes negyedárban, esetleg még drágábban veszek ócska tankönyveket. Lövy Miksa könyvkereskedő.

Kivetett adók. A folyó évre kivetett általános jövedelmi pótdadó, föld és házadó lajstromok e hó 18-ig a városi adóhivatalban közszemlére vannak kitéve. A sérelmes tételek ellen a szabályszerű idő alatt felszólamlással lehet élni.

A Temető tolvaja. Pap Mihály nagykarolyi rovott multu csavargó olesó fura akart szert tenni a télen. Ugy találta, hogy legkönnyebb lesz a gazdálkodás a temető fejfái között, hiszen a halottak ugyssem fogják őt azért kérdőre vonni. Az elhatározást gyorsan követte a tett, belopódzott a temetőbe, ahonnan őt fejfával terhelve indult otthonába. De nincs titok a nap alatt, tartja a közmondás. A fejfák titkát is kikapartak és Mihály a vádlottak padjára került. A kir. törvényszék úgy találta, hogy 6 havi börtönnre szerzett érdemet.

Borra szomjazott. Varga Gédus szamoszegi lakos a mult év egy éjszakáján rendkívül megáhitotta a jó bort, s mivel megneszelte, hogy a Lányi Dezső pinczejében jókora mennyiség van elhelyezve, mely igen alkalmas lesz szomjának csilapítására, elhatározta, hogy kémiszemlét tart a bolthajtásos földalatti üregben. Kósa Bertalan kovácsinast sikerült bűntársnak megcsipni, ki a bejárathoz szükséges álkulesokat szolgáltatni neki. A manipuláció reményen felüli ügyességgel sikerült, Gédus hatalmasan teleszívta magát, akár csak egy csap. Talán nem is lett volna hiba a kréta körül, ha nincsen az az átkozott esendőrség, amely még a borszagot is megérzi jókora távolból a delikvens száján. Ez az oka, hogy az ügy a bíróság elé került, mely Varga Gédus szomjusági gyötrelmeit 6 hónapi börtönnel igyekszik csilapítani, az álkulesos Kósa inas pedig négy napi fogházat kapott.

Ócska tankönyveket vesz a legmagasabb árban Huszár Aladár könyvkereskedő.

Réval Testvérek irodalmi intézet részv.-társaság főképviselesége.

Posner Károly Lajos és fia első magyar vonalozó intézet, üzleti könyvek gyára, ké- és könyvnyomdai műintézetének képviselősege.

A tudomány és szakirodalom minden ágából dus választék. —

Bárhöl és bárki által — akár bolti, akár leszállított áron — hirdetett könyvek és zeneművek a hirdetett áron kaphatók. —

Papir-, író-, rajz- és festőszerek nagy raktára. Ké- és könyvnyomdai, valamint könyvkötészeti munkák felvétele.

Tisztelettel van szerencsém szives tudomására adni, hogy helyben, Deák-tér 9. sz. a. (Dr. Lengyel Márton ur házában) a legmagasabb igényeket is kielégítő

könyv-, zenemű és papirkereskedést

nyitottam

Huszár Aladár törvényszékileg bejegyzett cég alatt.

Hiszem, hogy Szatmár város és vidéke előkelő közönségének, iskoláinak és hivatalainak is szolgálatot teszek egy modern könyv- és zeneműkereskedés létesítésével. Semmi áldozatot sem kíméltem — üzletem felszerelésénél — és mindent el fogok követni ezután is — pontos és figyelmes kiszolgálás által — a n. é. közönség bizalmának és pártfogásának kiérdemlésére és megtartására.

Magamat és kezdő vállalatomat szives figyelmébe és jó indulatába ajánlva, maradok kiváló tisztelettel

HUSZÁR ALADÁR.

Rövid halotti beszédek

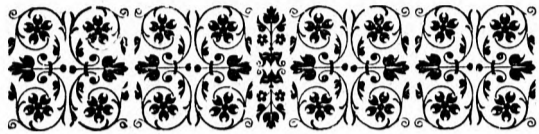
második kiadása.

— Idegen kulfók után átdolgozta —
a szatmári egyházmegye két áldozópapja.

Kapható:

A „Pázmány-sajtóban“.

Ára 2 korona.

Plebános urak szives figyelmébe.

Házassági-, Keresztelési-,
Halálózási-, Bérmlási-
anyakönyvek, ugyszintén
anyakönyvi kivonatok. —

Tanítói-, k.-tanítói- v. orgonista-dijlevél.

Számadási iver, templom-
pénztár és magtárak ré-
szére (kül- és belivek).

Mise-alapítványi iver és nyugtatóványok.

Különféle nyugtatóványok,
Családi értesítők. Iktató-
és postakönyvek (kötve).

Egyházmegyei adókönyvek ki-
zárólagos raktára.

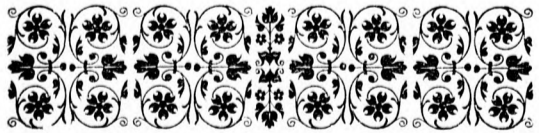
Nyomtatványaink finom fehér és szürke
papírra vannak nyomva.

Finom fehér és szürke irodai
papirokból, borítékokból, levél-
papirokból állandó raktár.

Minden megrendelés kézhez vétele után
azonnal expedíálattik.

„Pázmány-sajtó“

Szatmár, Iskola-köz 3.

Szigeti József Szatmár

Lakás és iroda Bányai-ut 12.
hat. e ng. ház- és birtok-eladási, törlesztéses
előzlogkölesön-közvetítési irodája.

PÉNZ!

4%₀-os

törlesztéses kölcsönt

nyújtunk 10—65 évre budapesti és külföldi elsőrangú pénzüinté-
zettől, az ingatlan ³/₄-ed értékéig, gyorsan, utólagos díjazással.

A kölcsönt nem záloglevelekben, hanem készpénzben is folyósítjuk,
melyet a tulajdonos egyszerre vagy részletekben bármikor visszafizethet, de a pénz-
intézet nem mondhat fel. Legjobb alkalom a súlyos váltó, vagy már meglévő
drága törlesztéses kölcsönök átváltoztatására (convertálására). A kölcsön beke-
be'ezése illetékmentes. A kölcsöniratok beküldése a tulajdonosra kötelezettséget
nem ró, ellenben, ha az ügyet elvállaljuk, a sikert biztosítjuk. **Mielőtt conver-
tál, saját érdekében tegyen kérdést hozzánk, készséggel adunk felvilá-
gosítást díjmentesen,**

Fővárosi és vidéki pénzüintézetek, mint tulajdonosok megbizásából ked-
vező feltételek mellett eladjuk a kezelésünk alatt álló **1400 holdas és 180 hol-
das** birtokot.

Telefon-szám 16.

Válaszbélyeg melléklendő.

Neuschlosz Testvérek

törvényszékieleg bejegyzett cég, bankbizományosok

Szatmár.

Legujabb és legjobb bevásárlási forrás!

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű vevőközönség szives tudomására
hozni, hogy *helyben, Kazinczy-utca 3. szám alatt* (Lengyel-ház) a
mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

kézmű (rőfös), divat- és vászon-üzletet
nyitottam, melyet

== SZÓKE ÖDÖN ==

törvényszékieleg bejegyzett cég alatt fogok vezetni.

Ugy a helybeli piacon számos éven át, valamint a nagy váro-
sokban szerzett tapasztalataim azon reményre jogosítanak, hogy előnyös
bevásárlási forrásaim és dusan felszerelt raktáram, folytán minden kivá-
nalmaknak megfelelő lehetek.

Raktáron tartok nagy választékban:

Női ruhakelméket minden kivitelben — Ruha és blouz selymeket
legujabb divat szerint. — Valódi szintartó mosó kelméket Delain, Lyones,
Zefir, szaten, luisten, batizst, ripsz, pique és Cosmanosi kretonokból. —
Legjobb gyártmányú czérna- és pamutvásznak. — Valódi „Schroll“-féle
ch ffonok. — Czérna- és pamut Damast-árak. — Ágy- és asztalterítők,
függönyök, szőnyegek, takarók- és paplanokból. Harisnyák, keztük,
valódi halcsontos (Mieder) fűzők, nap- és esernyők, kész női, férfi és
gyermek-fehérműek, mindennemű ruhadiszítések, bélés-árak és még
számos szakmamba vágó cikkek.

Dusan felszerelt raktáram szives megtekintését ajánlom s az
igen tisztelt vevőközönség becses pártfogását kérve, vagyok
alázatos tisztelettel

SZÓKE ÖDÖN

SZATMÁR, Kazinczy-utca 3. sz. (Lengyel-ház.)

41—2—1

Legujabb és legjobb bevásárlási forrás!

A ki házat, birtokot és erdőt venni vagy eladni kényelmesen (mérsékelt közvetítési díj
mellett óhajt, ugyszintén birtokra vagy házra olesó törlesztéses jelzálogkölesönt akar,
vagy bármilyen helybeli vagy vidéki részvényre van szüksége, vagy azokat eladni akarja
e céggel lépjen érintkezésbe és meg fog róla győződni, hogy kiterjedt előnyös ismeretsége
folytán hivatásának megfelel. — **Vidékre azonnal válaszol.**

és szájviz.

Fogorvosi műtermem

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készítek: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.

!!! Kívánatra szájpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Fogzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül. Rendelek d. e. 8 óratól d. u. 5-ig.

Albisi Bakcsy Domokos,
orvos-fogorvos.

3-52-25

és szájviz.

Szabadalmi ujdonság.

Bátorkodunk az építész urak és építkező háztulajdonosok becses figyelmét felhívni az általam **feltalált** s a Nagyméltóságu m. kir. Miniszterium által 15101. sz. a.

szabadalmazott (patentírozott) ablakra,

az ablak légmentes és könyöklő párna süllyesztő szekrényvel van ellátva, mely által annak kivevése teljesen felesleges.

A szabadalmazott új ablakot a legjutányosabb árban készítjük s melyek a régiéknél alig kerülnek valamivel többbe.

Felhívjuk az érdeklődők figyelmét a minta ablak megtekintésére, mely Szatmáron, Nagy Károly feltalálónál Várdomb-utca 21. sz. a. megtekinthető.

Szabadalmazott ablakaink jóságáért és tartósságáért kezességet vállalunk.

Találmányunkat a szakkörök állandó figyelemmel kísérik.

Becsés pártfogását kérve maradtunk

mély tisztelettel

Nagy Károly,

épület- és bútór-asztalos.

22-10-7

Szabadalmi ujdonság.

PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDA

SZATMÁR, ISKOLA-köz 3.

Készít mindennemű nyomda szakoa vágó munkákat a legjutányosabb árak mellett.

Vidéki megrendeléseket azonnal készít s továbbít.

EGYHÁZI, ISKOLAI nyomtatványokból NAGY RAKTÁR.

IRODAISZEREK s PAPIROK a

*** LEGOLCSÓBB ÁRON ***

szerezhetők be.

Ugyanitt rendelhető meg a

„H E T I S Z E M L E”

politikai lap is,

melynek előfizetési ára egész évre

6 kor. Tanítók- és iparosoknak 4 kor.

Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

Telefon 85.
Helyi 1 kor. értékű vásárlás már helybe szállítva

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

Helybéli megrendelések hazaszállítva.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		Füstölt áruk.	
	frt. kr.		frt. kr.
1 ko. I. Marha hus	56	1 ko. debreczeni páros	90
" " Sertés	64	" " Lengyel kolbász	80
" " Borju	64	" " Sonka kolbász	80
" " Bárány	56	" " krakói	80
" " Juh	—	" " Krinolin	80
" " Friss hajúlvasztani	76	" " Parizer	80
" " szalona	76	" " Máj sajt	80
" " " bőr nélkü	76	" " Disznófej sajt	74
" " Friss kolbász bors.	100	pár Virsli tormás	5
" " fok. czitr.	70	pár frankfurti	8
" " Friss zsír	88	100 drb. Salvaládé	5
Kolbász áruk.		Füstölt áruk.	
1 ko. Szalámi	180	1 ko. Sonka pácizt	110
" " füst. magyar koll.	90		
		1 ko. Sonka csont nélkül	120
		" " " kifőve	2
		" " Császár hus bőrrel	80
		" " Karaj bőr nélkül	80
		" " Lapoczka és oldal	72
		1 ko. Pácizt nyelv	1
		1 drb. Sertés nyelv	20
		1 ko. Tepertő	60
		Szalonák.	
		100 ko. Fehér szalona	80
		1 ko. Paprikás stráf	90
		" " Kolozsvári szelet	90
		" " Füstölt szalona	88

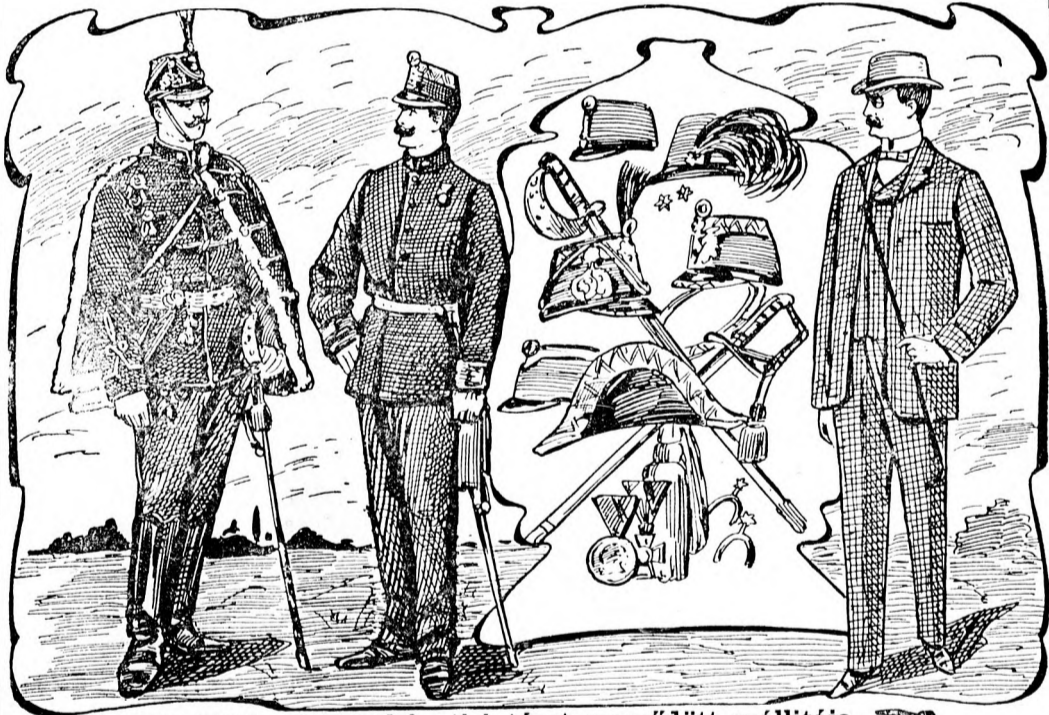
Tisztelettel

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

4-26-14

INGLIK JÓZSEF

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete
Szatmáron, Deák-tér, (Városház-épület).

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű polgári öltönyöket, papi reverendákat; mindennemű öltöny készítésnél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivételre fektetem, a mellett teljes kezességet válllok szállítványaim valódi színe és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányú szövetekben. Első-rangu egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem nagy forgalma által áruimat olcsóbb ár mellett szállíthatom, mint bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennélfogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fogok szolgálni.

Maradtam kiváló tisztelettel:

INGLIK JÓZSEF,
szabó mester.

5-26-14

„LAXATIN”

czukorka

egy igen **kellemes** és felette **enyhe hatásu**

hashajtószer,

mely ugy **gyermek-nél,** mint **felnőtteknél** hasznosnak bizonyult.

Orvosok ajánlják és rendelik betegeiknek.

Kapható 70 fillérért eredeti dobozokban.

Készítője:

Horváth József

gyógyszerész

Szatmár-Németi.

31-26-11

A

COLOSSEUM VÉRTANUI

Képek a római amphitheatrum történetéből.

Irta:

Tiszt. O' Reilly A J.

apostoli hittérítő St. Maryban, a Fokföldön. ***

Fordította:

Matyaczkó Theodor.

Ára 2 korona 40 fillér.

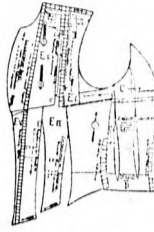
Kapható:

A „Pázmány-sajtó”-ban.

A hölgyvilág részére!

Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint, fáradság nélkül készítheti ruháját a **GUSCHELBAUER ANTAL** féle

Szabályozható Női Derék Szabászati Készülék

Gyári jegy.

segélyével, *anélkül,* hogy a *szabászati rajzot megtanulta volna.* Eme készülék minden testalkat részére szabályozható. — *Akadémián vizsgáztam. Számos elismerőlevelet kaptam minden országból.* Minden államban törvényileg védve és *szabadalmazva.*

Egy készülék ára 3 korona utánvét mellett

Guschelbauer Antal Sopron.

Magyarázatok ingyen lesznek küldve.

23-52-13

Képviselők minden helyiségben kerestetnek.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vörös kereszt”-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, brüssel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Waltergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és díszes kivitelben **szövetek méter száma** is eladatnak.

2-52-25

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után **o l c s ó n** szállíttatnak
Arjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

Czement lapok

Alap. 1890.

Beer Sámuel

SZATMÁR, központ Bercsényi-utca 40.

Raktárak: Kisfaludi-utca és Atilla-utca. Szám-talan elismerő levél egyházak és hatóságoktól.

Terv és költségvetés díjtalan.

Munkáimért teljes felelőséget vállalok.

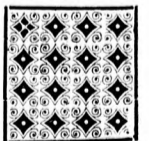
Aszfalt, cement-árugyáros, mozaik, terrassó és cementlap burkolatok; esőmőszölt beton munkák, hidak, esatornázások és nedves falak aszfalittal szárazzá tétele.

Ajánlok:

24-20-13

I. r. Boocsinyi portland cément 100 kg. 4 K 90 fill.
I. r. Boocsinyi román-cément 100 kg. 3 K 10 fill.
Lédetzi porland-cément 100 kg. 4 K 80 fill.

Czement lapok

Alap. 1890.

Szatmár, nyomtatott a „Pázmány-Sajtó” könyvnyomdában.